

Predekspedicije za »Lukinu jamu 2013«

Tamara Mihoci (Breganja, HBSD)

U kolovozu 2013. planira se složena ekspedicija u našu najdublju jamu s ciljem speleoroničnog istraživanja sifona na njezinu dnu. Plan ekspedicije obuhvaća: istraživanje sifona do 80 m dubine; topografsko snimanje sifona, fotografiranje i snimanje prostora; istraživanje, fotografiranje i snimanje podzemne faune te prikupljanje geoloških i bioloških uzoraka. Predekspedicije u 2012. imale su za cilj pripreme logističke radnje kako bi ekspedicija iduće godine bila što učinkovitija. Jedan od zadataka bilo je opremanje jame te transportiranje opreme i hrane na bivke u njoj. Uspješno su ostvarene sve tri predekspedicije.

I. predekspedicija

Održana je od 14. do 19. kolovoza 2012. u organizaciji Speleološkog odsjeka HPD-a Željezničar i pod pokroviteljstvom Hrvatskog speleološkog saveza.

Logor je bio smješten u Velikom Lomu, nedaleko od ulaza u jamski sustav Lukina jama – Trojama. Budući da se na ulaznoj vertikali Lukine jame nalazio ledeni čep, jama je opremana kroz ulaz u Trojamu, koja se na oko -580 m spaja s Lukinom jamom. Jama je postavljena do bivka na -780 m, a užeta su preparirana i ostavljena da vise na sidrištima. Podignuta su dva bivka: na -350 m i -780 m; transportirani su ka-

Sudionici prve predekspedicije

Ksenija Priselac

Mladen Jekić

Bivak na -350 m

rimati, vreće za spavanje, hrana i ostala oprema kako bi budući boravak u jami bio što ugodniji za sudionike.

Na predekspediciji je sudjelovalo 29 speleologa i 4 simpatizera iz 9 društava: B. Jalžić, V. Jalžić, I. Mišur, B. Bregar, M. Metelko, D. Malenica, P. Kovač Konrad, S. Tutiš, D. Jirkal, D. Slatinac, R. Novak, L. Đud, S. Hudec (SO Željezničar); A. Kirin, T. Mihoci, M. Pavlek (HBSD); P. Matika, M. Jekić – Sova, D. Jekić, K. Županić (SD Istra); M. Pandžić (SK Ozren Lukić); A. Čukušić (SO Velebit); D. Košta, L. Kukuljan, L. Grabar (SU Estavela); H. Vojniković (SU Pula); D. Šuperina (SD Čičarija); N. Bočić i K. Priselac (SD Karlovac). U samu jamu spustila su se čak 23 speleologa.

II. predekspedicija

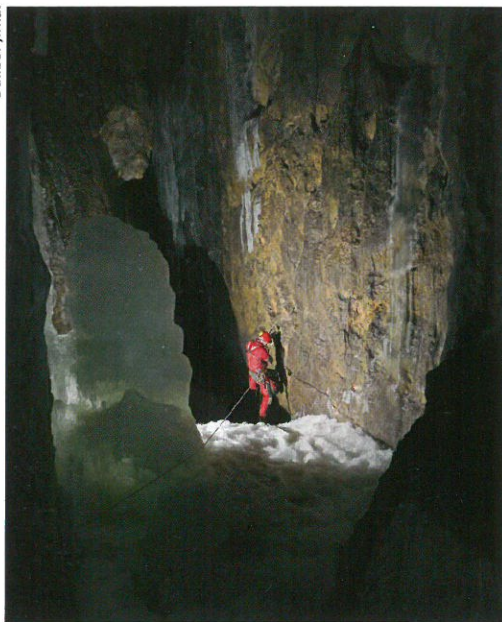
Održana je za vikend 7. – 9. rujna. Nakon uspješne I. predekspedicije bilo je potrebno preopremiti neke dijelove jame radi lakše provedbe ekspedicije iduće godine.

U ovoj akciji sudjelovali su: B. Jalžić, V. Jalžić, I. Mišur (SOŽ), A. Kirin (HBSD) i A. Turina (SKS).

Na Veliki Lom stigli su u petak u noćnim satima. U subotu ujutro dogovoren je plan preopremanja i skupljena oprema, nakon čega se pošlo prema ulaznom dijelu Trojame. A. Turina zbog iznenadne bolesti ipak nije ulazio u jamu, ali je pomagao u transportu opreme do ulaza. Prva ekipa u sastavu I. Mišur i V. Jalžić kreću oko 10 sati i počinju preopremiti liniju od -400 m do -780 m. Druga ekipa, u sastavu A. Kirin i B. Jalžić, kreće za njima i s njima se nalaze na oko -580 m, gdje im pomažu s opremanjem. Ekipa su opremiti jamu do bivka na -780 m, transportirali opremu te prebrojali hranu i opremu koja se nalazi na tom bivku. Prema izlazu su krenuli oko 1 sat poslije ponoći i usput prepravili glavnu liniju do drugog bivka tako da je uže odmaknuto od vode. Oko 10 sati ujutro u nedjelju svi izlaze iz jame, prenose opremu do logora, spremaju se i kreću prema Zagrebu.

III. predekspedicija

Održana je za vikend 14. – 16. rujna. U petak navečer 14. rujna četveročlana ekipa u sastavu D. Jirkal, S. Tutiš, D. Cvitković - Pješak i Z.

Vertikalna iznad meandra na -220 m

Završki (SOŽ) dolazi na Veliki Lom. Iduće jutro kreće prema ulazu Trojame radi raspreamanja ulazne vertikale. Prva ekipa – Završki i Jirkal, spušta se do ulaza u meandar na oko -220 m te tamo počinje s raspreamanjem i fotografiranjem.

Lukina jama pre-expedition – 2013.

A complex expedition into our deepest pit Lukina jama – Trojama will take place in the period between the 2nd and 25th of August of 2013. The goal of this caving research is to explore the sump at the bottom of the pit. The expedition is organized by the Caving Club Željezničar and co-organized by the National Park Sjeverni Velebit, Speleological Committee of the Croatian Mountaineering Association, Croatian Speleological Federation, Istrian Speleological Federation, Speleological Federation of Zagreb, Croatian Biospeleological Society and the Speleological Association Breganja. To make sure that everything during the expedition goes well, three successful weekend operations had been conducted during the August and September of 2012, in which the pit was rigged to the depth of -780 m. A large amount of the equipment (including food, bivouac tents, sleeping bags etc.) has been transported to bivouacs. A total of 36 people participated in these operations.

Ubrzo nakon nje kreće i ekipa Tutiš i Cvitković, koja se spušta do prečnice ispod ulazne vertikale. Uskoro svi izlaze. Prvi kreće Cvitković i fotografira, nakon njega kreću Jirkal i Završki s užetima i na kraju Tutiš, koji raspreama prečnicu i ulaznu vertikalu. Transportiraju opremu prema Velikom Lomu.

Ovom su akcijom završene predekspedicije za »Lukinu jamu 2013«. Bile su iznimno uspješne. Jama je opremljena do -780 m, postavljena su dva bivka, dopremljena je većina opreme i hrane, čime je uvelike olakšan transport i sama ekspedicija iduće godine.

Organizacijski odbor zahvaljuje se svim sudionicima koji su svojim znanjem i vještinama pridonijeli uspješnosti ovih akcija. Zahvaljuje se i svim sponzorima koji su ekspediciju podržali donacijama u novcu, opremi i hrani. To su: Jama Baredine, Speleološki klub »Željezničar«, Hrvatski speleološki savez, NP »Paklenica«, PP »Velebit«, Institut za geološka istraživanja, Intersport, Hrvatska gorska služba spašavanja, Speleološki odsjek HPD-a »Željezničar«, Speleološka udruga »Estavela«, Breganja, Speleološki klub Samobor, Sponka d.o.o., Pik Vrbovec, Cetina - Naturalis d.o.o., Kraš d.d. i Veletržnica Zagreb.

Ekspedicija u Gvajanu

Bernard Bregar (SOŽ)

Uvod

Siniša Glogoški i moja malenkost bili smo od 22. siječnja do 5. ožujka 2012. na ekspediciji u Gvajani. Ta južnoamerička država graniči sa Surinamom, Brazilom i Venezuelom. Većinu zemlje prekriva gusta prašuma ispresijecana mnogim rijekama. Gvajana na jeziku domorodaca znači »zemlja mnogih voda«. Tokom povijesti najprije su je kolonizirali Nizozemci, a zatim Britanci, da bi 1966. stekla nezavisnost.

Putovanje smo podijelili na tri dijela. Na prvom dijelu popeli smo se na Tepui Roraimu. Tepui je vrsta planine s ravnim platoom na vrhu i vrlo strmim, gotovo okomitim liticama. Sama riječ znači »dom bogova«. Tepuiji su inače poznati po tome što se na njima može pronaći mnogo biljnih i životinjskih endema. Roraimu (2810 m) sa svih strana čuvaju okomite stijene visine 400 m. Jedini put na vrh je preko »žljeba« imena La Rampa, s venezuelske strane. Drugi smo dio puta proveli s jednim od mnogobrojnih domorodačkih plemena Gvajane. U Gvajani živi ukupno devet plemena, a sva zajedno spadaju pod Amerindijane. Zadnja etapa našega puta bio je slap Kaieteur. Ime je, prema legendi, dobio po poglavici koji se bacio s njega kako bi osigurao svojem plemenu blagostanje, a njegov duh živi u špilji iza slapa u koju još nitko nije uspio ući. Naš plan bio je da pomoću opreme za penjanje i speleološkim tehnikama pokušamo pristupiti špilji te je dokumentirati.

Georgetown

22. siječnja 2012., hladno zagrebačko jutro. Još uvijek ne mogu pojmiti da ću kapu, šal i jaknu zamijeniti kratkim rukavima i kremom za sunčanje. Pri dolasku na Pleso vaganje ruksaka pokazuje da smo deset kila prekardašili. Uopće me ne čudi jer, ipak, nosimo kompletnu speleološku opremu za istraživanje špilja i jama, za penjanje te sve nužne stvari za 45 dana provede-

nih na nepoznatom terenu. Osoblje nam je malo progledalo kroz prste i dopustilo nam da sve ponese, čak i plinske kartuše koje su zabranjene u zračnom prometu. Do našeg odredišta promijenili smo tri aviona: Zagreb – Amsterdam, Amsterdam – New York i konačno New York – Georgetown. U jutro 23. siječnja sletjeli smo u Georgetown. Temperaturni šok je pojam koji najbolje oslikava naš dolazak. Nakon hladne Europe i još hladnijeg New Yorka, izlazak na stopototno vlažan zrak i temperaturu blizu 40 stupnjeva, u flisu i s jaknom u rukama daje zanimljiv prizor na Cheddi Jagan aerodromu.

Mark, naš domaćin u Georgetownu koji nam je ponudio svoj stan na korištenje, zaboravio je da dolazimo, ali smo taj nesporazum brzo riješili. Poslije smo naučili da Gvajanci imaju nevjerojatnu sposobnost zaboravljanja i da su usmeni dogovori u ovoj zemlji riječi bačene u vjetar.

Georgetown je poprilično živ grad. Uz Amerindijane, stanovništvo čine potomci robova i nadničara iz Afrike, Indije, Kine i Europe. Gvajana je jedina zemlja južne Amerike u kojoj je službeni jezik engleski, što nam je poprilično olakšalo kontakt s Gvajancima, makar je katkad teško razumjeti njihov engleski. Obojen je snažnim kreolskim dijalektom koji je karakterističan za područje Kariba. Georgetown je grad gdje zvukovi reggaea, pomiješani sa zvukovima automobilskih truba, čine pozadinsku buku i danju i noću. Prometuje se lijevom stranom ceste i to je vjerojatno jedini prometni propis kojeg se s vremenom na vrijeme pridržavaju. U vožnji gradom poseban su nam strah izazivala križanja. Ulazak u križanje funkcionira prema zakonu jačeg; tko ide brže taj ima prednost, a da stvar bude bar malo sigurnija, onaj koji smatra da je brži svoj ulazak najavljuje trubom.

Georgetown je grad u kojem nema mnogo zidanih zgrada i nebodera, u njemu prevladava kolonijalni tip gradnje. Kuće su najčešće drve-